

דוח
מיוחד
ספטמבר 2015

סכנה מרחפת

צווי הריסה
בשטח C
של הגדה המערבית

יותר מ-11 אלף צווי הריסה תלויים ועומדים נגד מבנים בבעלות פלסטינית בשטח C של הגדה המערבית, כפי שעולה מנתונים רשמיים שנמסרו עלידי הרשויות הישראליות. מספר המבנים הללו מוערך ב-13 אלף, והוא כולל בתי מגורים. הצווים מגבירים את כגיעותם של אלפי משקי בית פלסטיניים עניים, שמעל חלקם מרחפת סכנה מיידית של עקירה בכפייה.

בשטח C, המשתרע על כני יותר מ-60% מהגדה המערבית, ישראל שומרת בידיה על שליטה ישירה. מספר הפלסטינים השוכנים באזור זה עומד על כ-300 אלף.

בשל היעדר תכנון ראוי ומספיק ונוכח הקצאה מפלה של אדמות ציבור, במרבית שטח C כמעט בלתי אפשרי לפלסטינים להשיג היתרי בנייה.

www.ochaopt.org

האומות המאוחדות המשרד לתאום עניינים הומניטריים - OCHA השטח הפלסטיני הכבוש
ת.ד. 38712, ירושלים המזרחית 91386 | טל: +972 (0)2 582 9962 | פקס: +972 (0)2 582 5841 | ochaopt@un.org

תאום מציל חיים



נתונים עיקריים

14,087	סה"כ צווי הריסה
2,802	צווי הריסה שבוצעו
11,134	צווי הריסה שטרם בוצעו
570	צווי הריסה מוכנים לביצוע
1.5%	אישורי בנייה לפלסטינים (2010 - 2014)
1%	אחוז משטח C המתוכנן לפיתוח פלסטיני
77%	צווי ההריסה נגד מבנים באדמות בבעלות פלסטינית פרטית

שטח C הוא בית לכ-300 אלף פלסטינים, השוכנים נכון לעכשיו ב-532 אזורים מגורים. רבים מאזורי מגורים אלה ממוקמים בשלמותם בשטח C, אך במקרים אחרים האזור הוא חלק מיישוב גדול יותר, שחלקו ממוקם בשטחי A או B.¹

לפי נתוני הלשכה הישראלית המרכזית לסטטיסטיקה, בשטח C מתגוררים גם כ-356 אלף ישראלים ב-135 התנחלויות וכמאה "מאחזים" שהוקמו בו; הן ההתנחלויות והן המאחזים נחשבים הפרות של המשפט הבינלאומי, ואילו ה"מאחזים" נחשבים בלתי חוקיים גם מתוקף המשפט הישראלי.

בשל משטר התכנון והאיזור המונהג בידי הרשויות הישראליות, לרבות דרכי הקצאתן של אדמות ציבור, בלתי אפשרי למעשה לפלסטינים להשיג היתרי בנייה במרבית שטח C. אפילו מבני מגורים ומחיה בסיסיים, כגון אוהל או גדר, מצריכים היתר בנייה.

המצב מונע פיתוח של דיור, תשתית ומחיה נאותים ביישובים הפלסטיניים בשטח C, ונודעו לו השלכות מרחיקות לכת על כלל אוכלוסיית הגדה המערבית. בדוח שפרסם לאחרונה הבנק העולמי הוערך כי לו "היה מותר לפתח בשטח C עסקים ומשקים חקלאיים, היה הדבר מוסיף עד 35% לתמ"ג הפלסטיני.² לאותם תושבים פלסטינים המנסים להישאר באזור לא נותרת לעתים קרובות ברירה אלא לבנות בלא הרשאה, בניסיון למצוא מענה לצורכיהם הבסיסיים.

נגד מבנים המוקמים בלא היתרים ניתנים באופן שוטף צווי הריסה. אך שרק מיעוט הצווים הניתנים אכן מבוצעים, תוקפם של הצווים הללו אינו פג והם מותירים את משקי הבית הנפגעים במצב של אי-ודאות ואיום כרוניים. כאשר הצווים מיושמים, הרי שהדבר גורם לעקירה ולשיבוש המחיה, מעמיק את העוני ומגדיל את התלות בסיוע.

אמנם, הקהילה ההומניטרית עוקבת מנם בשיטתיות אחר הריסת מבנים פלסטיניים בשטח C, אך סוגיית צווי ההריסה זכתה עד כה לתשומת לב פחותה.

מסד נתונים שנמסר השנה על-ידי המנהל האזרחי הישראלי שופך אור על היקף התופעה. המסד כולל מידע מפורט על כל צווי ההריסה שניתנו ביישובים פלסטיניים ובהתנחלויות ברחבי שטח C בין 1988 ל-2014.³ הדוח הנוכחי, שמפרסם משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, מציג כמה מהמגמות המרכזיות העולות מנתונים אלה.

”אסור למעצמה הכובשת להחריב נכסי מקרקעים או להשמיד נכסי מטלטלים השייכים ליחיד או לרבים או למדינה או לרשויות ציבוריות אחרות, או לארגונים חברתיים או שיתופיים, אלא אם כן היו פעולות צבאיות מחייבות לחלוטין את ההחרבה וההשמדה האלה.”

סעיף 53, אמנת ג'נבה הרביעית, 1949

אחוז השטח הבנוי של אזור המגורים בשטח C

מספר התושבים (על פי הערכה)	שטחי מגורים	אחוז השטח הבנוי של אזור המגורים בשטח C
67,102	241	100%
55,018	51	99% - 50%
175,866	240	פחות מ-50%
297,986	532	סה"כ

כיצד נוצר שטח C

בהסכם הביניים אודות הגדה המערבית ורצועת עזה (אוסלו ב'), משנת 1995, הסכימו ישראל והארגון לשחרור פלסטין (אש"ף) לחלוקתה הזמנית של הגדה המערבית (למעט ירושלים המזרחית) לשלושה שטחים: A, B ו-C. בשטח C שמרה ישראל בידיה את השליטה המלאה בביטחון, בתכנון ובאיזור, וכן בהיבטים אחרים הנוגעים ל"טריטוריה". חלוקה זו נועדה להישאר בעינה עד להשגתו של הסדר קבע סופי, תוך חמש שנים.

בעת שנפסק המשא ומתן, בשנת 2000, סווגו כ-36% משטח הגדה המערבית כשטחי A או B, בתוספת עוד 3% של אדמה שהוגדרה כשמורת טבע והייתה אמורה להיות מועברת לרשות הפלסטינית במסגרת הסכם מזכר נהר ואי. בתנאים אלה נותרה מרבית הגדה המערבית כשטח C. מאז שנת 2000 לא חל כל שינוי רשמי בחלוקה זו. חשיבות מיוחדת נודעה לכך שהאחריות לתכנון ולאיזור בשטח C, שהייתה אמורה לעבור לידי הרשות הפלסטינית עד סוף שנת 1998, נותרה בידי ישראל.

יתר על כן, שטח C כולל את עתודות הקרקע המשמעותיות ביותר הזמינות לפיתוח פלסטיני, כמו גם את מרבית האדמות החקלאיות ואדמות המרעה הפלסטיניות. בנוסף, האזורים הכלולים בשטח C הם היחידים הנהנים מרצף טריטוריאלי בגדה המערבית; לפיכך, כל מיזם תשתית נרחב (כביש, רשת מים וחשמל וכו') מחייב גם עבודה בשטח C. לכן, מה שקורה בשטח C פוגע באוכלוסיית הגדה המערבית כולה.

על פי נתוני המנהל האזרחי הישראלי, בין 2010 ל-2014 הגישו פלסטינים 2,020 בקשות להיתרי בנייה. רק 33 מהן - 1.5% בלבד - אושרו.

עמדת ישראל ביחס להריסות בשטח C

לדברי הרשויות הישראליות, הריסת מבנים שהוקמו בלא היתרי הבנייה הדרושים היא אמצעי אכיפת חוק לגיטימי, המעוגן בחקיקה הירדנית שהייתה בתוקף בעת תחילת השלטון הישראלי בגדה המערבית, ובתיקונים שנוספו לה מאז באמצעות חקיקה צבאית ישראלית. לדברי הרשויות, הריסות אלה גם עולות בקנה אחד עם מחויבותיה של ישראל מתוקף סעיף 43 של אמנת האג בדבר הדינים והמנהגים של מלחמה ביבשה, משנת 1907, הדורש מן הכוח הכובש "[...] להבטיח את הסדר והחיים הציבוריים [...] מתוך כיבוד החוקים הנוהגים במדינה, חוץ אם נבצר ממנו הדבר לחלוטין". ולבסוף, הרשויות הישראליות מלמדות סגוריה על חוקיותן על סמך הסכם הביניים משנת 1995, שנחתם בין ישראל לאש"ף, ואשר במסגרתו התכנון והאיזור בשטח C כפופים לאישורן של ועדות התכנון המתאימות.⁵

על פי נתוני המנהל האזרחי הישראלי, בין 2010 ל-2014 הגישו פלסטינים 2,020 בקשות להיתרי בנייה. רק 33 מהן - 1.5% בלבד - אושרו.⁴

”מדינות שהן צד באמנה זו מכירות בזכות כל אדם לרמת חיים נאותה עבורו ועבור משפחתו, לרבות מזון, מלבושים ודירנאותים, ולשיפור מתמיד בתנאי קיומו...”

סעיף 11 א', האמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות, 1966



צווי הריסה נגד מבנים פלסטיניים

סיוע משפטי למשקי הבית הנפגעים

ב־2010 הקימה הקהילה ההומניטרית בשטח הפלסטיני הכבוש כוח משימה משפטי שמטרתו העיקרית היא להבטיח תיאום יעיל בין גורמים פלסטיניים, ישראלים ובינלאומיים המגישים סיוע משפטי לפלסטינים המתמודדים עם איומים, במיוחד כאלה הקשורים לסוגיות דירה, אדמה ונכסים בירושלים המזרחית ובשטח C של הגדה המערבית. בכוח המשימה המשפטי חברים 14 ארגונים, והוא עובד בצמוד לממשלת פלסטין, באמצעות משרדי ממשלה שונים. הסיוע הניתן התגלה כיעיל בעצירה או עיכוב של הריסות ושל העקירות הנובעות מהן.

בין 1988 ל־2014 הוציא המנהל האזרחי הישראלי 14,087 צווי הריסה נגד מבנים בבעלות פלסטינית הממוקמים בשטח C⁶. במקרים רבים ניתן אותו צו נגד מבנים מרובים בבעלותו של אותו משק בית (למשל בית מגורים, מחסה לבעלי חיים, מחסן ובית שימוש). על סמך בדיקה של יותר מ־90% מהרשומות, ניתן להעריך כי מספרם הממשי של המבנים הנפגעים מצויים אלה הוא כ־17 אלף.

תפרוסת הצווים על פי מצב היישום

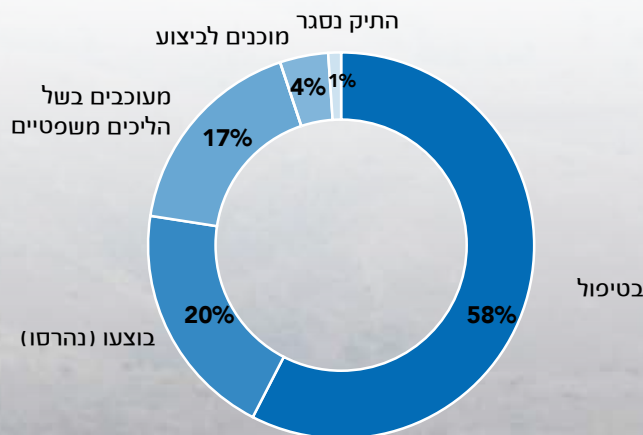
על פי רישומי המנהל האזרחי, כמעט 20% מצווי ההריסה שניתנו במהלך תקופה זו (2,802 צווים) בוצעו, נכון לסוף דצמבר 2014, לרבות הריסות שביצע המנהל האזרחי והריסות שמשקי הבית הנפגעים ביצעו בעצמם כדי לציית לצו של המנהל האזרחי. עוד 1% (151 צווים) בוטל, לאחר שהבעלים הצליחו להשיג היתר בנייה שהעניק תוקף חוקי למבנים הרלבנטיים, כפי שניתן להניח. נכון לינואר 2015, 11,134 צווי ההריסה הנותרים טרם הוצאו אל הפועל.

מכלל הצווים סיווג המנהל האזרחי הישראלי 570 (4%) כ"מוכנים לביצוע". ניתן להבין זאת כצווים המצויים בקדימות, ואשר אין ניסיונות משפטיים או אחרים לבטלם.

במשך המחצית הראשונה של 2015 תיעד משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים את הריסה או פירוק והחרמה של 245 מבנים פלסטיניים בשטח C, ויש להניח כי רובם כלולים בקטגוריה זו.

17% נוספים מכלל הצווים שניתנו (2,454 צווים) סווגו על ידי המנהל האזרחי הישראלי כצווים המעוכבים בשל הליכים משפטיים. הליכים אלה כוללים עררים שהגישו משקי הבית הנפגעים למנהל האזרחי, וכן עתירות שהוגשו נגד הצווים לבג"ץ, שבבקבותיהן ניתן לעתים קרובות צו ביניים המונע את ביצוע צווי ההריסה.

צווי הריסה על פי סטטוס



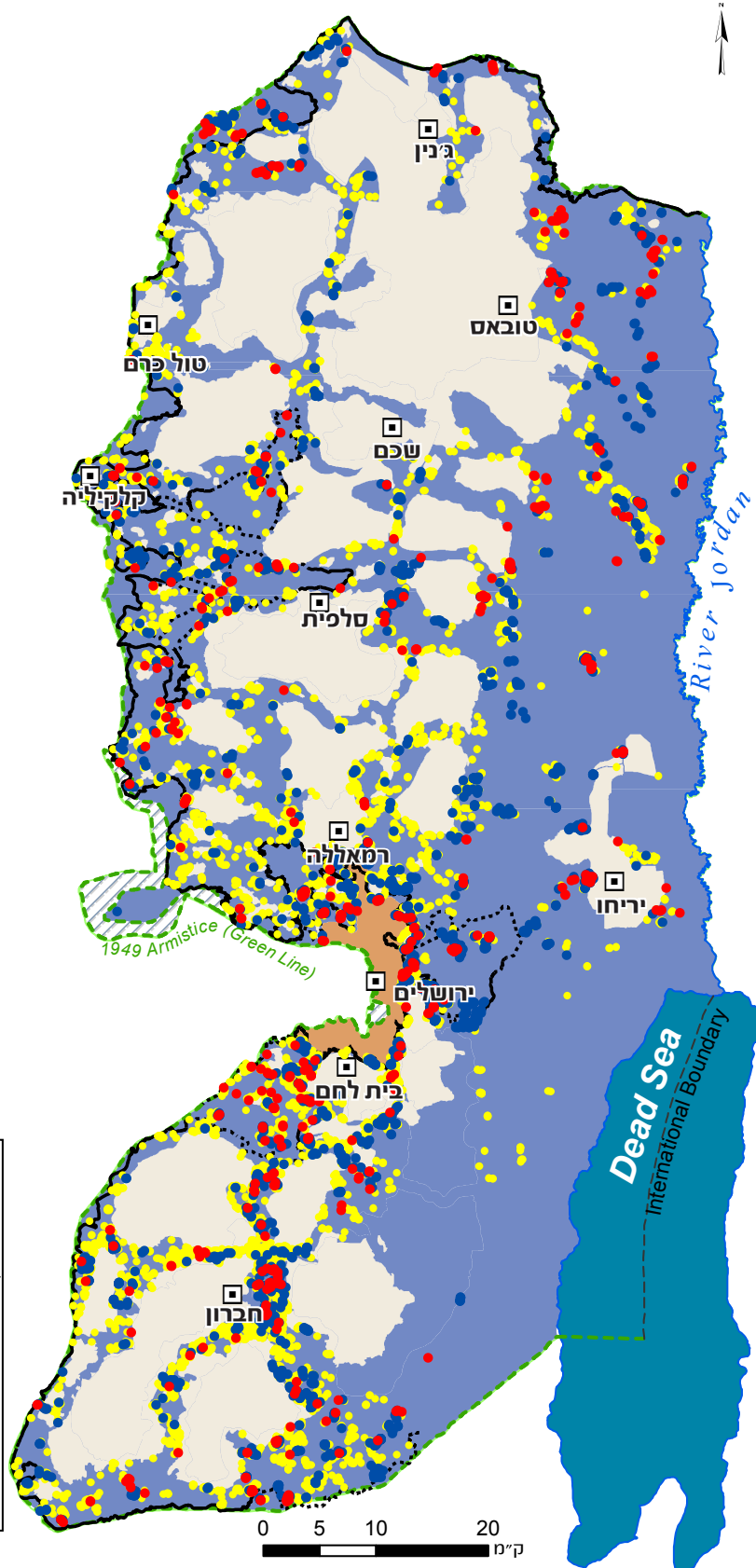
58% הנותרים מכלל הצווים (8,110 צווים) סווגו כמצויים "בטיפול". קטגוריה זו היא אמנם הגדולה ביותר, אך טבעו ה"טיפול" אינו מוסבר במסד הנתונים ומשמעותו נותרת לא ברורה.



70% ב-
משטח
C בנייה
פלסטינית
אסורה.

29% ב-
משטח C
מוטלות הגבלות
חמורות על בנייה
פלסטינית.

1% משטח
C מתוכנן
לפיתוח
פלסטיני.



תפרוסת מרחבית

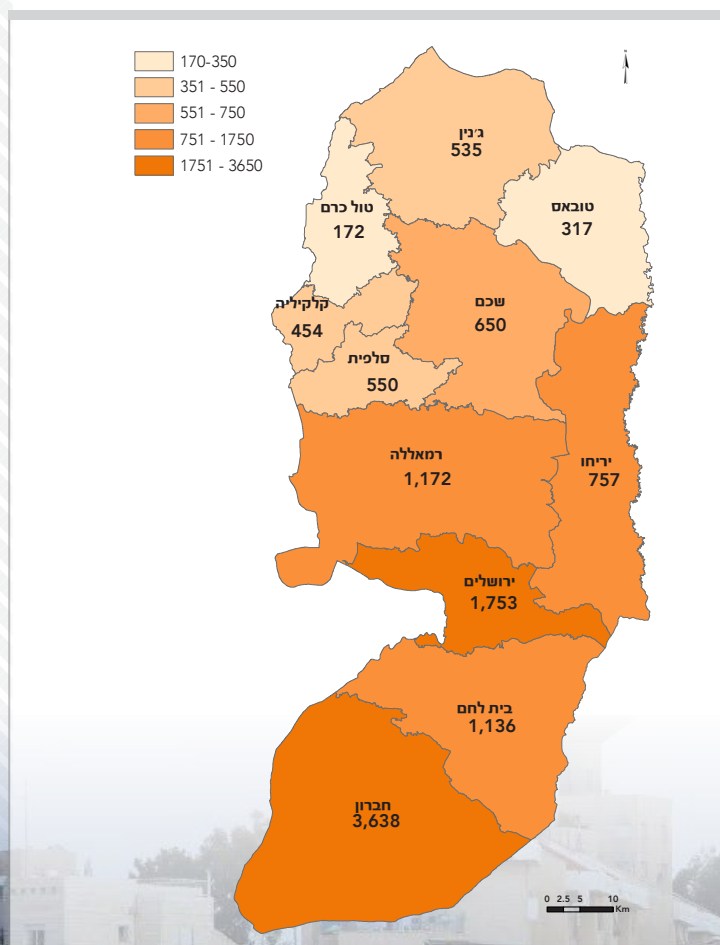
כמעט 60% מצווי ההריסה שטרם בוצעו פוגעים בקהילות שחלק משטחן הבנוי מוגדר כשטח A ו/או שטח B (ראו טבלה). במקרים רבים, במיוחד כשהדבר אמור במבנים הקשורים במחיה או בשירותים, המבנה שנגדו הוצא צו הריסה ממוקם בשטח C אך המשפחה הנפגעת מתגוררת בשטח A או B.

תופעה זו נובעת מכך שבקהילות רבות ברחבי הגדה המערבית הוגדרו רק שטחים שכבר היו בנויים בעת יישומו של הסכם הביניים (המחצית השנייה של שנות התשעים) כשטח A או B, ואילו השטחים הפתוחים המקיפים את השטח הבנוי, שראוי להקצותם לפיתוח עתידי, הוגדרו כשטח C.

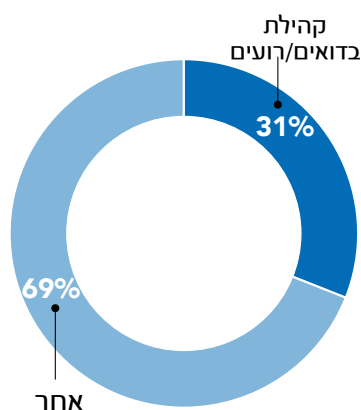
התפרוסת הגיאוגרפית של הצווים שטרם בוצעו אינה אחידה כלל ועיקר: כשליש מהם מרוכזים בנפת חברון (33%), ואחריה נפות ירושלים (16%), רמאללה (11%) ובית לחם (10%).

שיעור צווי ההריסה שבוצעו	שיעור צווי ההריסה שטרם בוצעו	אחוז השטח הבנוי של אזור המגורים בשטח C
49%	41%	100%
9%	16%	50%- 99%
51%	43%	פחות מ-50%

צווי הריסה שטרם בוצעו, על פי נפה



צווי הריסה הפוגעים בקהילות בדואים/רועים



יתר על כן, ריכוז גבוה במיוחד של צווים כאלה ניתן לראות באזורים פלסטיניים הנפגעים גם מהרחבת התנחלויות ומתרגילי אימונים צבאיים ישראלים, כמו אזור מסאפר יטא בדרום הר חברון (המכונה גם "שטח אש 918"), גוש עציון שבמערב נפת בית לחם (ראו מפה להלן) וחלקים מבקעת הירדן, שבהם ביקשו הרשויות הישראליות בגלוי להעביר קהילות בדואיות פלסטיניות ממקום מושבן.⁷

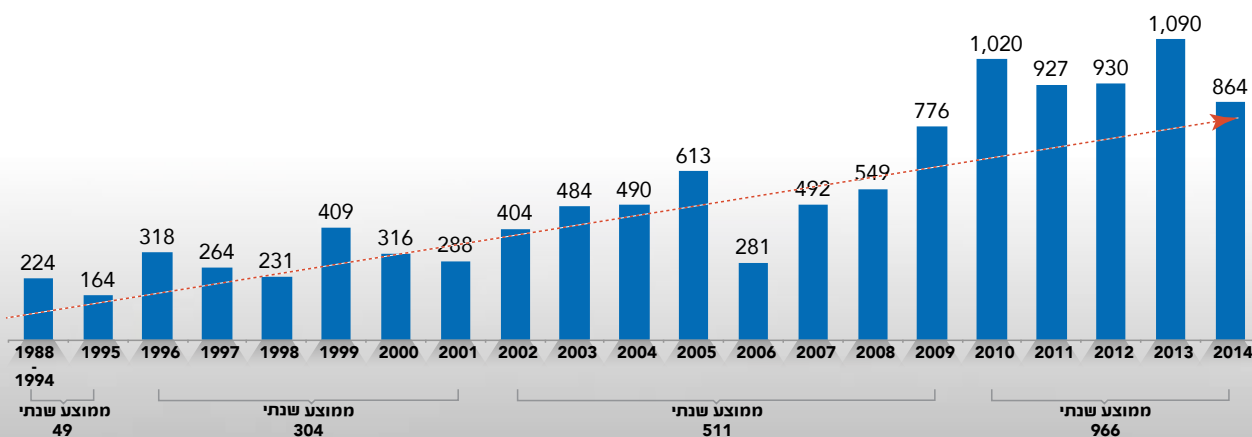
שליש מצווי ההריסה שלא בוצעו (4,325) פוגעים בקהילות בדואיות פלסטיניות וקהילות רועים אחרות, המרוכזות בעיקר בנפות חברון (1,442), ירושלים (1,040) ויריחו (622).

תפרוסת על פני זמן

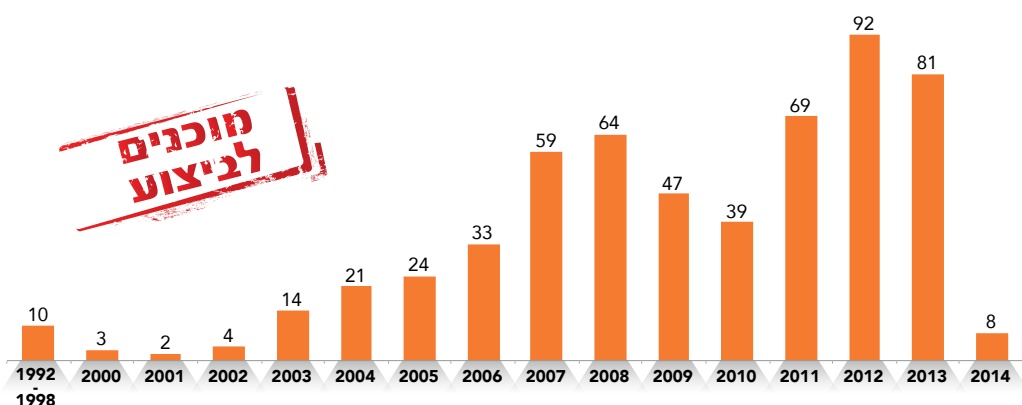
התפרוסת של צווי ההריסה על פי שנת הוצאתם חושפת מגמת עלייה.

בשל היעדר נתונים על מגמות דמוגרפיות בסיסיות בשטח C (כלומר גידול/ירידה באוכלוסייה), או על היקף הבנייה הפלסטינית בלי היתר עם הזמן, קשה לקבוע מהי הסיבה למגמת העלייה.

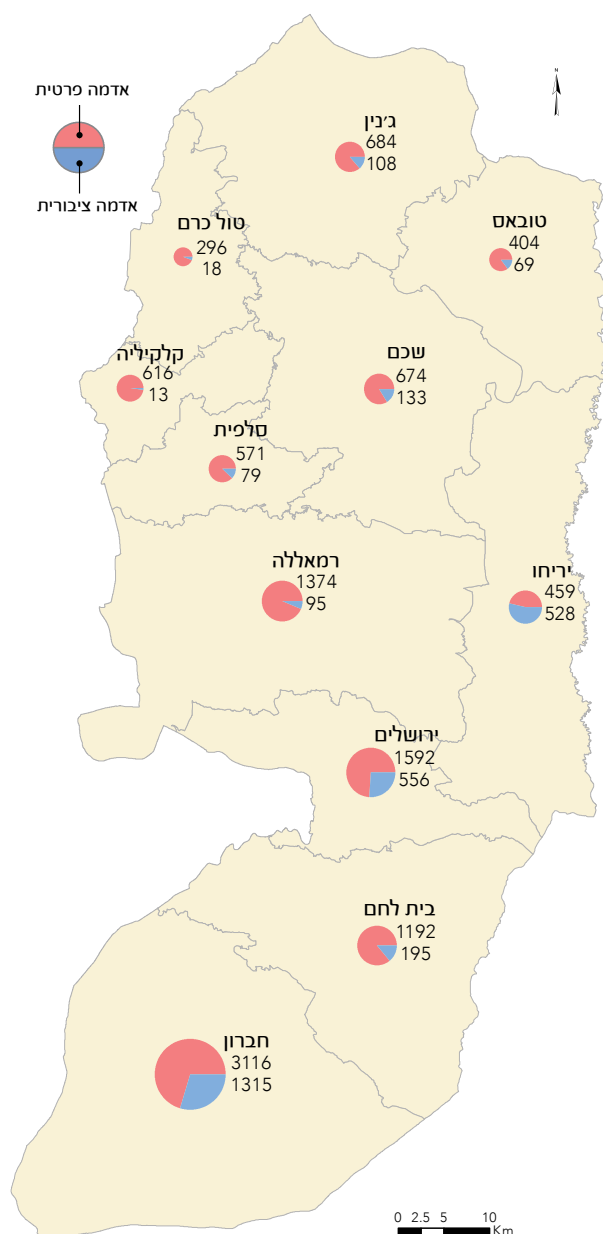
צווי הריסה על פי שנת הוצאתם



צווי הריסה מוכנים לביצוע על פי שנת הוצאתם



צווי הריסה על פי מעמד האדמה



הנתונים מצביעים על כך שתוקפם של צווי הריסה אינו פג; כמה מ-570 צווי ההריסה שסווגו כ"מוכנים לביצוע" הוצאו לפני עשור ואפילו שניים.

תפרוסת על פי מעמד האדמה

כ-77% מצווי ההריסה שהוציא המנהל האזרחי הישראלי מאז שנת 1988 ניתנו בגד מבנים הממוקמים על אדמה המוכרת על ידי הרשויות הישראליות כאדמה בבעלות פלסטינית פרטית, ואילו 23% הנותרים חלים על מבנים שהוקמו על קרקע המוגדרת כאדמה ציבורית (ומכונה "אדמת מדינה").⁸

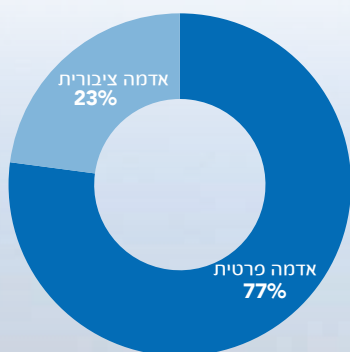
לאור המעמד הפרטי של האדמה בקטגוריה הראשונה, ניתן להקיש כי הנימוק למניעת היתר בנייה בקטגוריה זו הוא היעדר תוכנית מתאר. בסך הכול, לפחות מ-1% משטח C (18,243 דונם) יש תוכנית מתאר מאושרת על ידי המנהל האזרחי הישראלי, המאפשרת פיתוח פלסטיני.⁹

לפי המשפט ההומניטרי הבינלאומי, הכוח הכובש רשאי לנהל את הרכוש הממשלתי והציבורי בשטח הכבוש אך ורק לטובת האוכלוסייה המוגנת (במקרה זה: הפלסטינים) או לצרכיו הצבאיים שלו עצמו. הקהילה הבינלאומית הפצירה בישראל פעם אחר פעם להפסיק לקדם התנחלויות, לרבות הקצאת משאבים מטעם המדינה לכך.

מניעת היתרים למבנים הממוקמים על אדמה ציבורית קשורה בזיקה ישירה למדיניות רבת השנים של ישראל, המציבה את מרבית אדמות הציבור, מרגע שזוהו או הוכרזו ככאלה, בתחומי השיפוט של המועצות המקומיות והאזוריות של התנחלויות, ולפיכך באופן אוטומטי מחוץ לתחום הפיתוח פלסטיני.¹⁰

רק 8.6 קמ"ר, המהווים 0.4% מכלל אדמות המדינה, הוקצו לשימוש פלסטיני, וזאת באופן חריג.⁷ מרבית ההקצאות הללו נעשו בהקשר של תוכניות העברה שונות לקהילות בדואיות בנפות בית לחם, ירושלים, רמאללה ויריחו.

מספר צווי הריסה על פי מעמד האדמה



תשעה כפרים פלסטיניים בנפת בית לחם, שאוכלוסייתם מונה 24,155 תושבים, ממוקמים בשטח שגדר ההפרדה המתוכננת אמורה להקיף. שטח זה ידוע גם בשם גוש עציון, ומרוכזות בו כמה התנחלויות.

כמעט שליש מצווי ההריסה שהוצאו בנפת בית לחם (410 מתוך 1,380 צווים) ניתנו למבנים בבעלות פלסטינית הממוקמים באזור זה. הקהילות הנפגעות חלשות ופגיעות מלכתחילה בשל מגבלות גישה ואובדן אדמות בהקשר של הרחבת התנחלויות.¹²

יתר על כן, אם תושלם גדר ההפרדה באזור זה כמתוכנן, יופרדו תושביהם של כפרים פלסטיניים אלה ממרכז השירותים שלהם בבית לחם ומיתר הגדה המערבית. לשש קהילות פלסטיניות נוספות אדמות בתוך גוש ההתנחלות וגישתן לאדמות אלה תיפגע.

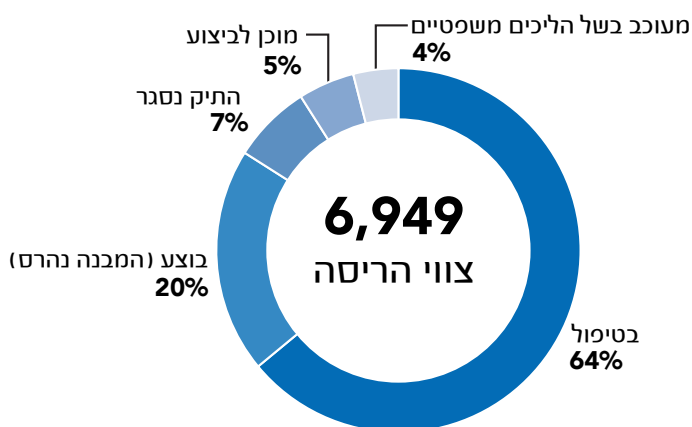
ב־2014 הוכרזו
כ־5,000 דונם
של אדמה באזור
גוש עציון "אדמת
מדינה".

מספר צווי ההריסה	קהילה	אחוז השטח הבנוי בשטח C
68	חילת סכאריא	100%
22	חילת עפאנה	
15	חילת אל-בלוטה	
65	אל-ולגיה	50%- 99%
54	נחלין	פחות מ- 50%
80	חוסאן	
41	אל-גיבע	
40	בתיר	
25	ואדין פוכין	
410	סה"כ	



צווי הריסה נגד מבנים בהתנחלויות

צווי הריסה נגד מבנים בהתנחלויות



המנהל האזרחי הישראלי אחראי גם להוצאת צווי הריסה נגד מבנים שהוקמו בלא ההיתרים הישראליים הדרושים בהתנחלויות בשטח C.

בין השנים 1991 ו-2014 הוציא המנהל האזרחי הישראלי בסך הכול 6,949 צווי הריסה נגד מבנים בהתנחלויות הממוקמות בשטח C. כמעט שני שלישים (64%) מהצווים (4,443) מסווגים כמצויים "בטיפול", אך שבדומה לצווים הניתנים לפלסטינים, טבעו של ה"טיפול" אינו ברור. יתר הרשומות כולל 1,357 צווים (20%) המסווגים כצווים

שכבר בוצעו (מבנים שנהרסו על ידי המנהל האזרחי הישראלי או על ידי המתנחלים הנוגעים בדבר), 486 צווים (7%) שבוטלו, 368 צווים (5%) המסווגים כ"מוכנים לביצוע" ו-295 צווים נוספים (4%) המעוכבים בשל הליכים משפטיים.

שיעור הצווים הנכללים בשתי הקטגוריות הגדולות יותר דומה למדי לנתונים המקבילים הנוגעים לצווים נגד מבנים פלסטיניים: 64% מהצווים נגד מבני מתנחלים לעומת 58% מהצווים נגד מבני פלסטינים סווגו כמצויים "בטיפול", ואילו 20% מהצווים (לגבי כל אחת משתי האוכלוסיות) סווגו כצווים שבוצעו.

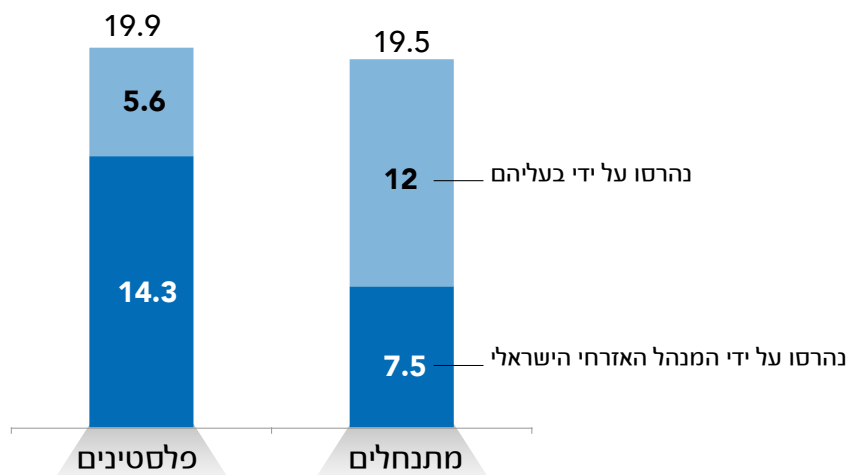
מנגד, שיעור הצווים נגד מבני מתנחלים שבוטלו (7%) גבוה באופן משמעותי מהנתון המקביל לגבי מבני הפלסטינים (1%), ואילו ההפך הוא הנכון בכל הנוגע לצווים המעוכבים בשל הליכים משפטיים (4% לעומת 17%).

בנוסף, בעוד בהתנחלויות, ביותר מ-60% מהצווים שיושמו בוצעה ההריסה על ידי המתנחלים ובכמעט 40% על ידי המנהל האזרחי הישראלי, ההפך הוא הנכון לגבי מבנים פלסטיניים: 72% מהצווים נגד מבנים פלסטינים יושמו על ידי המנהל האזרחי ואילו 28% מהמבנים נהרסו על ידי הבעלים. במקרים רבים של הריסה בידי מתנחלים, במיוחד של מבנים הממוקמים במאחזים לא מורשים, מבוצעת ההריסה במסגרת הסדר שהושג עם הרשויות הישראליות להעברת השטח המיועד להריסה למקום אחר, כשלעתים כולל הסדר זה פיצויים ותמיכה מן הרשויות.¹³ אך

”המעצמה הכובשת לא תגרש ולא תעביר חלקים מאוכלוסייתה האזרחית שלה לשטח שכבוש על ידה.”

סעיף 49, פסקה ו', לאמנת
בינקה הרביעית משנת 1949

אחוז צווי הריסה שיושמו



פרק זה עודכן ב־22 בספטמבר לאחר שהתגלתה טעות טכנית שהשפיעה על כמה מהנתונים והניתוח בגרסה המקורית.

כי בכמה מקרים חריגים הציגו הרשויות הישראליות לפלסטינים פיצויים ואתרים חלופיים, למהלכים אלה נודעה למעשה השפעה שלילית על אורח חייהם של רועים ועל תנאי חייהם.¹⁴

אמות מידה שונות

הוצאת צווי הריסה על ידי הרשויות הישראליות מתבצעת בתוך הקשר של משטר תכנון ואיזור בעייתי המעניק יחס מועדף להתנחלויות הישראליות.

למשל, המנהל האזרחי הישראלי אישר עד כה להתנחלויות תוכניות מתאר המשתרעות על פני שטח של 282,174 דונם, שהם 8.5% משטח C. שטחים אלה קטנים מהגבולות המוניציפליים של התנחלויות, המוקצים בעיקרון עבור פיתוח אבל עדיין אינם בתכנון. השטח הכלול בתוכניות המתאר המאושרות באזורי מגורים פלסטיניים הוא 18,243 דונם, שהם פחות מ-1% משטח C.

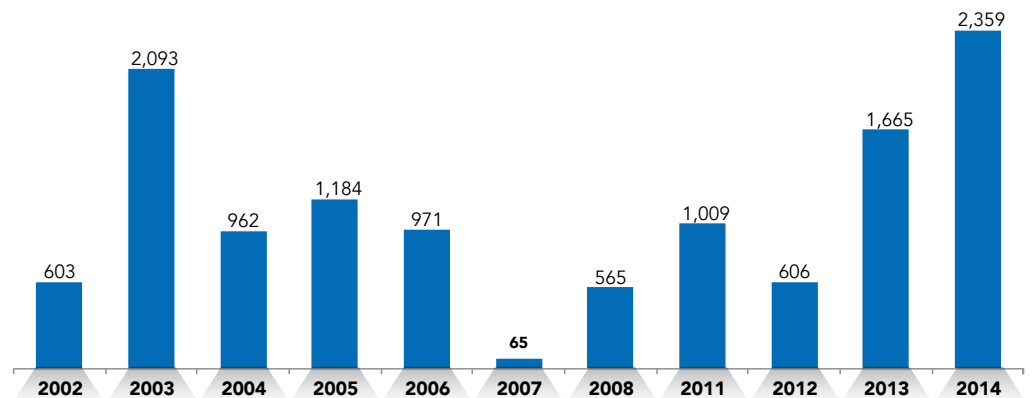
כאשר מביאים בחשבון את גודלן של שתי האוכלוסיות, השטח המתוכנן עבור כל מתנחל גדול פי 13 ויותר מהשטח המתוכנן לכל פלסטיני (0.79 דונם למתנחל לעומת 0.06 דונם לפלסטיני).

בחמש השנים האחרונות הכינה הרשות הפלסטינית, תוך התייעצות עם הקהילות הנוגעות בדבר, תוכניות מתאר עבור 116 קהילות פלסטיניות בשטח C, שמתוכן הוגשו 67 תוכניות לאישור המנהל האזרחי הישראלי. רק שלוש מתוכניות אלה, המכסות שטח של 570 דונם (0.02% משטח C) זכו עד עתה לאישור המנהל האזרחי.

מדד נוסף לגישה הלא־שווה הוא המדיניות כלפי פיתוח של אדמה ציבורית. מעבר לנוהג לכלול אדמה כזו בגבולותיהן של התנחלויות (ראו עמ' 9), הרשויות הישראליות מעורבות באופן פעיל בהקצאת אדמה ציבורית לפיתוח על ידי התנחלויות. כך למשל, בין 2002 ל-2015 פרסמו הרשויות הישראליות מכרזים לבניית 12,639 יחידות דיור על אדמה ציבורית בהתנחלויות, 2,359 מהן בשנת 2014 לבדה, הנתון הגדול ביותר בתקופה זו. שום תהליך דומה אינו מיושם לפיתוח דיור בשטח C עבור האוכלוסייה הפלסטינית.

”על ישראל לתקן את החקיקה והתהליכים בתחום התכנון בהתאם להוראות המשפט הבינלאומי, במיוחד כדי להבטיח את חזקת המגורים של פלסטינים ואת השתתפותם המלאה. כמו כן, על ישראל להימנע מיישום של צווי גירוש והריסה מכוח מדיניות, חוקים ונהגים הנוגעים לתכנון והנם מפלים ובלתי חוקיים.”¹⁵ מזכ"ל האו"ם

מכרזים לבניית התנחלויות (יחידות דיור) על פי שנה בשטח C



מקור: שלום עכשיו

1. משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, "דוח מיוחד: פרופיל פגיעות שטח C, 2014.
2. World Bank, report on "Area C of the West Bank and the Future of the Palestinian Economy," report No: AUS2922, October 2013.
3. מסד הנתונים נמסר לדרור אטקס על-ידי המנהל האזרחי במענה לפנייה מכוח חוק חופש המידע הישראלי.
4. תשובת סגן אלירן ששון מהמנהל האזרחי לבקשה שעו"ד חווה קרני-כהן מארגון "במקום" הגישה מתוקף חוק חופש המידע, 16 בנובמבר 2014.
5. מכתב מהמנהל האזרחי למשרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, 9 ביוני 2015; בג"ץ 11258/05 מאג'ד עפיף עארף חנני ואח' נ' ועדת המשנה לפיקוח על הבנייה ואחרים, עתירה משנת 2005.
6. בנתון הכולל כלולים הצווים הנוגעים לאזורים שהפכו לימים לשטח C. 434 צווים, שעל פי נקודות הציון שבמסד הנתונים של המנהל האזרחי הישראלי מתייחסים לשטחי A, B, H2, ירושלים המזרחית או שטח ההפקר, אינם כלולים בו.
7. ראו משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, "דף נתונים: קהילות בדואיות בסכנת העברה בכפייה", ספטמבר 2014.
8. מעמד האדמה באזורים רלוונטיים כאדמה בבעלות פרטית או כאדמה ציבורית נקבע בעזרת שכבה של מערכת מידע גיאוגרפית (GIS) שנמסרה על-ידי המנהל האזרחי הישראלי. המונח "אדמה ציבורית" כולל כאן את הקטגוריה "אדמות סקר".
9. למידע נוסף, ראו:
International Advisory Board, report on "Spatial Planning in Area C of the Israeli occupied West Bank of the Palestinian territory", May 2015;
- ראו גם: משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, "הגבלת המרחב: משטר התכנון והבנייה שישראל מיישמת בשטח C של הגדה המערבית", 2009; במקום, "התחום האסור: מדיניות התכנון הישראלית בכפרים הפלסטיניים בשטח C", 2008.
10. ראו בצלם, "כבתוך שלה: מדיניות ישראל בשטח C של הגדה המערבית", יוני 2013; בצלם, "באצטלה של חוקיות: הכרזה על אדמות מדינה בגדה המערבית", 2012; בצלם, "כל האמצעים כשרים: מדיניות ההתנחלות בגדה המערבית", 2010.
11. מכתב מפרקליטות מחוז ירושלים לאגודה לזכויות האזרח בישראל, 4 בפברואר 2013.
12. ראו משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, "נפת בית לחם: קיטוע וחששות הומניטריים", ינואר 2015; משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, "ההשפעה ההומניטרית של מדיניות ההתנחלות הישראלית, עדכון", דצמבר 2012; משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, "עקירה בכפייה וחוסר ביטחון בשטח C של הגדה המערבית", אוגוסט 2011.
13. הארץ, "בין מגרון לעמונה: הפינויים הבאים בגדה", 7 ביוני 2012.
14. UNRWA & Bimkom, "Al Jabal: A Study on the Transfer of Bedouin Palestine Refugees", 2013.
15. דוח מזכ"ל האו"ם למועצת זכויות האדם על התנחלויות ישראליות בשטח הפלסטיני הכבוש, לרבות ירושלים המזרחית, ובגולן הסורי הכבוש. A/HRC/25/38, בפברואר 2014.



UNITED NATIONS
Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
occupied Palestinian territory

P. O. Box 38712
East Jerusalem 9138602
www.ochaopt.org

Tel. +972 (0)2 582 9962
Fax +972 (0)2 582 5841
ochaopt@un.org